

Kendi Kendine Meme Muayenesi Eğitiminin Öğrencilerin Bilgi ve Tutumlarına Etkisi

Kerime Derya (Taşcı) Beydağ*, Hacer Karaođlan

Pamukkale Üniversitesi Denizli Sağlık Yüksekokulu, Denizli.

**Kerime Derya (Taşcı) Beydağ, Pamukkale Üniv, Denizli SYO, Morfoloji Binası Kongre Kültür Mrk. Katı, 20100, Denizli.
Tel: 0.258. 2134030-1646. E-posta: dtasci@pamukkale.edu.tr*

Kor Hek 2007; 6 (2): 106-111

Özet: Bu çalışma, yurtda kalan kız öğrencilere meme kanseri ve kendi kendine meme muayenesine (KKMM) ilişkin verilen eğitimin bilgi ve tutumları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Denizli ili Kredi ve Yurtlar Kurumu Yurdu'nda kalan 200 kız öğrenci örnekleme alınmış; veriler demografik soru formu ve "Meme Kanseri ve Kendi Kendine Meme Muayenesine İlişkin Bilgi Anketi" ile elde edilmiştir. Araştırmanın anketleri, Kasım 2005-Şubat 2006 tarihleri arasında iki kez uygulanmış, kurumdan resmi izin ve öğrencilerin sözlü katılım onayı alınmıştır. İlk soru formu uygulandıktan sonra, araştırmacılar tarafından hazırlanmış olan ve soru formunda sorulan soruların yanıtlarının olduğu KKMM broşürü kullanılarak öğrencilere eğitim verilmiştir. Veriler; yüzdeler hesaplamaları, Kruskal Wallis testi, t testi ve bağımlı gruplarda t testi ile değerlendirilmiştir. Öğrencilerin yaş ortalaması 20,1±1,6'dır. Öğrencilerin %47,5'i eğitim fakültesinde öğrenim görmekte, %58'i KKMM hakkında bilgi almamış, %69,5'i KKMM yapmamakta, %21,5'i ise arada sırada KKMM yapmaktadır. Öğrencilerin %50'si KKMM'nin nasıl yapıldığını bilmediği, %7,5'i ailesinde meme kanserli birey olduğunu ve %6'sı kendisinde meme ile ilgili bir rahatsızlık olduğunu ifade etmiştir. Öğrencilerin, KKMM'ne yönelik bilgi alma durumu, bilginin nereden alındığı, KKMM yapma durumu ve KKMM yapma sıklığı ile eğitim öncesi ve sonrasında bilgi düzeyi puan ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0.05).

Anahtar sözcükler: Kendi kendine meme muayenesi, eğitim, öğrenci.

Effect Of Breast Self Examination Education to the Knowledge and Attitudes of Female Students

Abstract: This research was conducted for the purpose of determining the effect of education about breast cancer and breast self examination (BSE) given to female students living in the dormitory on their knowledge and attitudes. Two hundred female students staying at the Denizli Province Credit and Dormitory Institution's dormitory were taken into the sample and data were obtained using a demographic questionnaire and "Survey about Knowledge of Breast Cancer and Breast Self Examination." The research forms were completed twice between November 2005 and February 2006 after permission was obtained officially from the institution and verbally from the students. After the first time the forms were completed a BSE brochure, which answered the questions on the survey, was used to give education to the students. The data were evaluated using percentage, Kruskal Wallis test, t test and t test in dependent groups. The mean age of the students was 20.1±1.6. Almost half (47.5%) of the students were in the education faculty, 58% had not previously received information about BSE, 69.5% were not performing BSE, 21.5% were occasionally performing BSE. Half (50%) of the students did not know how to perform BSE, 6.5% had a family member with breast cancer and 6% had discomfort in their breasts. There was a statistically significant difference determined between the pre and post-education mean scores in the students' BSE knowledge acquisition, source of knowledge acquired, BSE performance status and BSE performance frequency (p<0.05).

Key words: breast self examination, education, student

Günümüzde insan sağlığını tehdit eden en önemli hastalıklardan birisi kanserdir. Dünyada, meme kanseri kadınlarda en sık görülen kanser tipidir. Sağlık Bakanlığı'nın 2000 yılı verilerine göre; Türkiye'de kadınlarda meme kanseri insidansının yüz binde 10,02 olduğu ve meme kanserinin %24,96'lık oran ile kadınlarda en sık görülen kanser türü olduğu bildirilmektedir. Yapılan araştırmalara göre, yaşam

boyunca her on kadından biri meme kanseri olma, üçte biri ise meme kanserinden ölme tehlikesi ile karşı karşıyadır (1-5). Meme kanserinin erken tanı ve tedavisi, yaşam süresinin uzamasında, mortalitenin azalmasında, yaşam kalitesinin yükseltilmesinde, kadınlarda fiziksel acı ve psiko-sosyal zorlanmanın önlenmesinde etkili olabilmektedir (6-9).

Meme kanserinin erken tanınmasında, kendi kendine meme muayenesi (KKMM) önemli bir yer alır. Literatürde meme kanserinin %90'ının ilk kez kişinin kendisi tarafından fark edildiği belirtilmektedir (10). KKMM, 20 yaşından sonra, her bayanın ayda bir yapması gereken bir muayenedir. KKMM, bütün kadınlar için uygulaması kolay, ekonomik, özel araç-gereç gerektirmeyen, güvenli, non-invaziv bir işlem olan ve sadece kişilerin beş dakikasını alan, meme kanseri için etkili bir erken tanı yöntemidir (6, 11).

Üniversitede okuyan öğrenciler, KKMM'yi gereksiz görebilirler. Gençler arasında yapılan çalışmalarda, gençlerin meme kanserine yakalanma ihtimallerini çok az olarak algıladıklarından KKMM uygulamasını benimsemedikleri ya da çok az uyguladıkları tespit edilmiştir. Gençleri son yıllarda artan meme kanserine karşı bilinçli hale getirmek ve sağlığı geliştirme davranışlarını kazanmalarına yardımcı olmak amacıyla KKMM'ni öğrenmelerini ve uygulamalarını sağlamak oldukça önemlidir. Sağlığı koruyucu davranışların benimsenmesinde ve gençlerin sağlık sorumluluklarını almasında önemli adımlardan biri olan KKMM eğitimi, gerekliliği ve uygulaması hakkında gençlerin bilgilendirilmesi gereklidir (12).

Bu çalışma, yurttan kalan kız öğrencilere meme kanseri ve kendi kendine meme muayenesine (KKMM) ilişkin verilen eğitimin bilgi ve tutumları üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla tanımlayıcı ve yarı deneysel olarak yapılmıştır.

GEREÇ YÖNTEM

Yarı deneysel tipte yürütülen çalışmanın evrenini yükseköğrenim görmekte olan ve Denizli ili Kredi ve Yurtlar Kurumu Kız Yurdunda kalan 2200 kız öğrenci oluşturmuştur. Araştırma örneklemini, evrenin belli olduğu durumlarda örneklem hesaplama formülü kullanılarak 220 kız öğrenci olarak belirlenmiş, ancak çalışmaya katılmak istemeyen öğrencilerin olması, anket formlarının ikinci kez uygulandığı zamanda bazı öğrencilere ulaşılamaması nedeniyle rastgele seçilen 200 (%90,9) kız öğrenci örnekleme alınmıştır. Araştırma öncesinde ilgili kurumdan izin alınmış; çalışmada yer alan öğrencilere çalışma hakkında bilgi verilerek sözel olarak katılım istenmiştir.

Veriler, sosyo-demografik özellikleri içeren 13 soruluk soru formu ve literatür doğrultusunda hazırlanmış olan 16 soruluk "Meme Kanseri ve Kendi Kendine Meme Muayenesine İlişkin Bilgi Anketi" ile elde edilmiştir. Bilgi anketindeki sorular çoktan seçmeli olarak hazırlanmış ve her bir doğru yanıt 5 puan olarak hesaplanmıştır. Bilgi anketinden en az 0

(sıfır), en fazla 80 (seksen) puan alınmaktadır. Puanların artması, bilgi düzeyinin iyi olduğu şeklinde yorumlanmıştır. Anket uygulaması öncesinde, 10 kişiye ön uygulama yapılmış, ifadeler tekrar gözden geçirildikten sonra ilk anket formları Kasım 2005-Ocak 2005 tarihleri arasında, ikinci anket formları ise Şubat 2006 tarihlerinde uygulanmıştır. Soru formu, doldurmaları için öğrencilerin kendilerine verilmiş, araştırmacı anketlerin doldurulması sırasında öğrencilerin yanlarında bulunmuştur. Anket uygulaması süresi ortalama 3-5 dakika olarak saptanmış, anketler uygulandıktan sonra araştırmacılar tarafından hazırlanan ve soruların yanıtlarının yer aldığı KMMM broşürü kullanılarak her bir öğrenciye eğitim verilmiştir.

Verilerin değerlendirilmesi, yüzdeler hesaplamaları, Kruskal Wallis testi, t testi ve bağımlı gruplarda t testi ile yapılmıştır.

BULGULAR

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %63,0'ünün 17-20 yaş grubunda olduğu, %47,5'inin Eğitim Fakültesinde, %32'sinin Fen-Edebiyat Fakültesinde, %14,5'inin sağlıkla ilgili bölümlerde öğrenim gördüğü; %28,5'inin 1. sınıfa, %32,0'sinin 2.sınıfa devam ettiği belirlenmiştir. Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin meme kanseri ve kendi kendine meme muayenesine yönelik değerlendirmeleri Tablo 1'de gösterilmiştir. Öğrencilerin, %58,0'inin meme muayenesi hakkında bilgi almadığı, %69,5'inin KMMM yapmadığı, %50,0'sinin meme muayenesinin nasıl yapıldığını bilmediği için yapmadıkları bulunmuştur. Öğrencilerin, %6,5'inin ailesinde meme kanseri olan kimse olduğu ve %6,0'sinin kendisinde meme hastalığı bulunduğu gözlenmiştir.

Öğrencilerin KKMM eğitimi öncesinde ve KKMM eğitimi sonrasında bilgi düzeyi puan ortalamalarının karşılaştırılması Tablo 2'de gösterilmiştir. Öğrencilerin eğitim öncesi ve eğitim sonrası bilgi düzeyi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,001$). Eğitim öncesi ve eğitim sonrası puan ortalamalarının ortanca değeri $47,30\pm 11,82$ 'dir. Öğrencilere verilen eğitimin öğrencilerin bilgi düzeyinde artışa neden olduğu saptanmıştır.

Öğrencilerin daha önce KKMM hakkında bilgi alma durumlarına göre eğitim öncesi ve sonrası bilgi düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 3'te gösterilmiştir. Öğrencilerin daha önce KKMM hakkında bilgi alma durumları ile eğitim öncesi ve eğitim sonrası bilgi düzeyi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık vardır ($p<0,001$).

Her iki gruptaki öğrencilerde de eğitim sonrasında ait almayan öğrencilerde bilgi alanlara göre daha bilgi puanlarının eğitim öncesine göre istatistiksel fazladır. olarak anlamlı arttığı bulunmuştur ve artış bilgi

Tablo 1. Araştırma Kapsamına Alınan Öğrencilerin Meme Kanseri Ve Kendi Kendine Meme Muayenesine Yönelik Değerlendirmeleri (n=200)

Değişkenler	Sayı	Yüzde (%)
Meme Muayenesi Hakkında Bilgi Alma Durumu		
Bilgi almayan	116	58,0
Sağlık personelinde	24	12,0
Kitap, dergi,broşürden	24	12,0
Radyo, tv	16	8,0
Diğer (arkadaş n=9, abla/anne n=6, okuldan n=5)	20	10,0
Kendi Kendine Meme Muayenesi Yapma Sıklığı		
Yapmayanlar	139	69,5
Arada sırada yapan	43	21,5
Ayda bir yapan	15	7,5
Diğer (Haftada bir n=1, altı ayda bir n=2)	3	1,5
Kendi Kendine Meme Muayenesi Yapma Nedeni		
Yapmayanlar	139	69,5
Önlem almak için yapanlar	30	15,0
Yapılması gerektiğini düşündüğü için yapanlar	25	12,5
Diğer (iyi huylu meme hastalığı olan n=4, kanser olmaktan korkan n=2)	6	3,0
Kendi Kendine Meme Muayenesi Yapmama Nedeni		
Yapanlar	61	30,5
Bilmediği için yapmayanlar	100	50,0
Yapması gerektiğini düşünmediği için yapmayanlar	30	15,0
Diğer (gerekli görmeyenler n=6, kötü bir şey çıkmasından korktuğu için n=3)	9	4,5
Yakınlarında Meme Kanseri Olan Kimse Olup Olmadığı		
Meme kanseri olan (anne, teyze, abla, hala vb.)	13	6,5
Meme kanseri olmayan	187	93,5
Kendisinde meme hastalığı bulunma durumu		
Olmayan	12	94,0
Olan	188	6,0
Toplam	200	100,0

Tablo 2. Öğrencilerin KKMM Eğitimi Öncesinde ve KKMM Eğitimi Sonrasında Bilgi Düzeyi Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=200)

Bilgi düzeyi puan ortalaması	n	X ± SS	En düşük puan	En yüksek puan
KKMM Eğitimi öncesi	200	39,17±11,78	5	70
KKMM Eğitimi sonrası	200	53,30±11,84	30	75
t		20,176		
p		0,001		

Tablo 3. Öğrencilerin Daha Önce KKMM Hakkında Bilgi Alma Durumlarına Göre Eğitim Öncesi ve Sonrası Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması (n=200)

Daha Önce KKMM Hakkında Bilgi Alma Durumu	n	Eğitim öncesi		Eğitim sonrası	
		X ± Ss	X ± Ss	X ± Ss	X ± Ss
Bilgi alan	84	45,30±11,07		59,03±11,73	
Bilgi almayan	116	35,00±10,37		53,01±11,53	
Toplam	200	39,17±11,78		55,43±11,95	
		t=-6,711		t=0,933	
		p=0,000		p=0,001	

Tablo 4. Öğrencilerin KKMM Hakkında Bilgiyi Nereden Aldıklarına Göre Eğitim Öncesi ve Sonrası Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması (n=200)

KKMM Hakkında Bilginin Nereden Alındığı	n	Eğitim öncesi		Eğitim sonrası	
		X ± Ss	X ± Ss	X ± Ss	X ± Ss
Sağlık personeli	24	45,62±11,54		57,60±13,04	
Kitap, dergi, broşür	24	48,33±11,38		61,04±9,88	
Radyo, tv	16	41,25±8,85		60,62±8,92	
Diğer	20	42,75±11,97		54,44±14,23	
Bilgi almayan	116	35,00±10,37		53,01±11,53	
Toplam	200	39,17±11,78		55,43±11,95	
		KW=34,931		KW= 12,900	
		p=0,001		p= 0,012	

Tablo 5. Öğrencilerin KKMM Yapma Durumlarına Göre Eğitim Öncesi ve Sonrası Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması (n=200)

KKMM Yapma Durumu	n	Eğitim öncesi		Eğitim sonrası	
		X ± Ss	X ± Ss	X ± Ss	X ± Ss
KKMM yapan	59	44,32±11,90		58,48±12,35	
KKMM yapmayan	141	37,02±11,08		54,20±11,60	
Toplam	200	39,17±11,78		55,43±11,95	
		t=4,155		t= 2,284	
		p= 0,001		p=0,023	

Tablo 6. Öğrencilerin KKMM Yapma Sıklığına Göre Eğitim Öncesi ve Sonrası Bilgi Düzeylerinin Karşılaştırılması (n=200)

KKMM Yapma Sıklığı	n	Eğitim öncesi		Eğitim sonrası	
		X ± Ss	X ± Ss	X ± Ss	X ± Ss
Arada sırada yapan	43	42,32±10,31		57,37±13,15	
Ayda bir yapan	15	52,00±13,20		62,66±9,61	
Diğer (3 ayda bir, 6 ayda bir vb.)	3	33,33±7,63		53,33±7,63	
Yapmayan	139	36,94±11,07		54,11±11,62	
Toplam	200	39,17±11,78		55,43±11,95	
		KW= 21,839		KW=: 9,052	
		p=0,001		p=0,029	

Öğrencilerin bilgiyi aldıkları yer ile eğitim öncesi ve eğitim sonrası bilgi düzeyi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,001$; $p<0,05$) ve artışın bilgi almayan öğrencilerde bilgi alanlara göre daha fazla olduğu görülmüştür (Tablo 4). Öğrencilerin KKMM yapma

durumu ile eğitim öncesi ve eğitim sonrası bilgi düzeyi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık saptanmıştır ($p<0,001$; $p<0,05$) ve bilgi artışının eğitim öncesinde KKMM yapmadığını belirten öğrencilerde KKMM yaptığını belirten

öğrencilere oranla daha fazla olduğu görülmüştür (Tablo 5).

Öğrencilerin KKMM yapma sıklığına göre eğitim öncesi ve sonrası bilgi düzeylerinin karşılaştırılması Tablo 6'da gösterilmiştir. Öğrencilerin KKMM yapma sıklığı ile eğitim öncesi ve eğitim sonrası bilgi düzeyi puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı farklılık bulunmuştur ($p<0,001$; $p<0,05$) ve artış eğitim öncesinde KKMM yapmadığını belirten öğrencilerde, yaptığını belirtenlere göre daha fazladır.

TARTIŞMA

Yurtta kalan kız öğrencilere meme kanseri ve kendi kendine meme muayenesine (KKMM) ilişkin verilen eğitimin bilgi düzeyleri üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada, öğrencilerin %58'inin konu ile ilgili bilgisi olmadığı, %69,5'inin KKMM yapmadığı ve %50'sinin meme muayenesinin nasıl yapıldığını bilmediği için yapmadıkları bulunmuştur.

Literatürde de, çalışma bulguları ile benzerlik gösteren pek çok çalışma vardır. Kız yurdunda kalan üniversite öğrencilerinin %60,2'sinin KKMM yapmadığı saptanmıştır (13). Aygin, Uludağ ve Şahin'in çalışmasında, öğrencilerin %46,1'inin KKMM yapmadığı bulunmuştur (7). Diğer bir çalışmada da öğrencilerin %62,5'inin KKMM'nin nasıl yapılacağını bilmediği için yapmadıkları bulunmuştur (12).

Eğitim öncesinde bilgi almadığını belirten öğrencilerin eğitim sonrasında bilgi düzeyi puan ortalamasındaki artışın diğer gruplara göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Verilen eğitimin bilgi ve tutum değişikliği oluşmasında anlamlı olduğu görülmüştür. Benzer bir çalışmada, meme kanseri ve KKMM hakkında eğitim alınanın bilgi düzeyini olumlu etkilediği bulunmuştur (14). Yine üniversite öğrencilerine verilen eğitimin bilgi düzeyinde artışa neden olduğu, eğitim öncesi ve sonrası bilgi düzeyleri arasında anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (1). Demirhan, Özen, Bostancı ve Zencir'in çalışmasında da, verilen KKMM eğitimi sonrasında öğrencilerin uygulamalarının daha iyi olduğu belirtilmiştir (3). Lierman, Young ve Powel-Cope ve ark. çalışmasında, eğitimin kendi kendine meme muayenesi uygulamasında olumlu etkiye sebep olduğu belirtilmiştir (15). Budden üniversite öğrencileri ile yaptığı çalışmada, verilen eğitimin meme kanseri ve uygulaması üzerinde olumlu davranış değişikliği geliştirmede etkili olduğunu bulmuştur (16). Yarbrow bireylere verilen meme muayenesi eğitiminin bilgi düzeyinde ve olumsuz davranışların olumluya değişiminde etkisi olduğunu

belirtmiştir (17). Bu sonuçlar, çalışma sonuçlarını desteklemektedir.

Daha önce KKMM yapmadığını belirten öğrencilerin eğitim sonrasında bilgi düzeyi puan ortalamasındaki artışın diğer gruplara göre daha fazla olduğu görülmüştür.

Parlar, Bozkurt ve Ovayolu'nun çalışmasında, KKMM yapan kişilerin bilgilerinin daha iyi olduğu belirtilmiştir (18). Özbay, Gök Özer ve Taşcı'nın çalışmasında da, KKMM yapma durumunun bilgi düzeyini etkilediği, KKMM yapan öğrencilerin bilgi düzeylerinin daha iyi olduğu saptanmıştır (19). Tuna'nın çalışmasında, KKMM yapma sıklığı ile bilgi düzeyi arasında anlamlı ilişki olduğu, KKMM'ni düzenli yapanların bilgi düzeylerinin diğerlerine göre daha iyi olduğu bulunmuştur (1). Lierman, Young ve Powel-Cope ve ark. çalışmasında ve Budden'in çalışmasında, düzenli olarak KKMM muayenesi yapmanın bilgi düzeyinde etkisi olduğu belirtilmiştir (15, 20). Bu sonuçlar, çalışma sonuçlarını desteklemektedir.

ÖNERİLER

- * Üniversite eğitimi gören öğrencilere yönelik olarak meme kanserinin belirti-bulguları, erken tanınması amacıyla yapılan KKMM'nin önemi, nasıl yapıldığı konusunda eğitimler planlanması,
- * Sağlık eğitimi alan ve bu konuda yeterli bilgisi olan öğrencilerin akran eğitim ile konu ile ilgili yaşlılarıyla etkileşimde bulunması, böyle toplumun daha geniş kesimine ulaşılması,
- * Belirli aralıklarla konu ile ilgili eğitimlerin tekrarlanması önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Tuna A. Üniversite öğrencilerinin kendi kendine meme muayenesini öğrenmelerinde akran eğitim modelinin etkinliğinin incelenmesi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir, 2002.
2. Kırdök E, Budakoğlu İİ, Maral I., Hekimdaşı kadın sağlık personelinin meme kanseri hakkındaki bilgi ve davranışları. Sağlık ve Toplum Dergisi. 2004; 14 (4):43-47.
3. Demirhan H, Özen İ, Bostancı M, Zincir M. Pamukkale Üniversitesi Kredi ve Yurtlar Kurumu kız öğrencilerinde kendi kendine meme muayenesi ile ilgili bir araştırma. Sağlık ve Toplum Dergisi. 2002; 12 (3): 81-84.
4. Aydınтуğ S. Meme kanserinde erken tanı. STED. 2004; 13 (6):226-229.
5. Harris J., Morrow M., Norton L. Malignant Tumors of the Breast Cancer Principles. Practice of Oncology, Ed: Devita J., Vircent t., at all, Philadelphia, 1997; s: 1557.

6. Uzun Ö, Karabulut N, Karaman Z. Hemşirelik öğrencilerinin kendi kendine meme muayenesi ile ilgili bilgi ve uygulamaları, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2004; 7 (1):33-41.
7. Aygin D, Uludağ C, Şahin S. Gençlerin meme kanseri ve kendi kendine meme muayenesi hakkında bilgi, tutum ve davranışlarının değerlendirilmesi. Hemşirelik Forumu. 2004; 7 (4):1-6.
8. Mikhail B.I., Petro-Nustas W.I., Transcultural adaptation of Champion's Health Belief Model Scales. Journal of Nursing Scholarship. 2001; 33 (2):159-165.
9. Stilman M.J., Women's health beliefs about breast cancer and breast self-examination, Nursing Research. 1997; 26 (2):121-127.
10. Şimşek Ş, Tuğ T. Memenin İyi Huylu Tümörleri: Fibroadenomlar. STED. 2002; 11 (3):102-105.
11. Nahcivan NÖ, Seçginli S. Meme kanserinde erken tanıya yönelik tutum ve davranışlar: Bir rehber olarak Sağlık İnanç Modelinin Kullanımı. Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2003; 7 (1):33-37.
12. Aydın İ. Üniversite öğrencilerinin kendi kendine meme muayenesi hakkındaki bilgileri ve uygulamaları. Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi. 2004; 7 (3):26-33.
13. Akkuş Y, Çiçe EK, Şahan S, Ülger F. Bir kız yurdunda kalan üniversite öğrencilerinin kendi kendine meme muayenesi (KKMM) konusunda bilgi ve uygulamaları. IV.Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Bildiri Özet Kitabı. Ordu, Mayıs 2005; 47.
14. Ömercikoğlu Ö. 15-49 yaş evli kadınların kendi kendine meme muayene yöntemi ile ilgili bilgi düzeylerinin saptanması. Ege Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Mezuniyet Tezi. İzmir, 1996.
15. Lierman LM, Young HM, Powel-Cope G. et all. Effect of education and support breast self-examination in older women. Nursing Research. 1994; 43 (3):24-29.
16. Budden L. Student nurses' breast self-examination health beliefs, attitudes, knowledge, and performance during the first year of a preregistration degree program. Cancer Nursing. 1999; 22 (6), 430-437
17. Yarbro CH. International nursing and breast cancer. The Breast Journal. 2003;9 (1-2):98-100.
18. Parlar S, Bozkurt Aİ, Ovayolu N. Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması (AÇSAP) merkezine başvuran kadınlarda kendi kendine meme muayenesi (KKMM) ile ilgili bilgi, tutum ve davranışların değerlendirilmesi. Sağlık ve Toplum Dergisi. 2004; 14 (2):53-58.
19. Özbay C, Gök Özer F, Taşcı KD. Hemşirelik öğrencilerinin meme kanseri hakkında bilgi düzeyleri ve kendi kendine meme muayenesi uygulama durumlarının belirlenmesi. IV.Ulusal Hemşirelik Öğrencileri Kongresi Bildiri Özet Kitabı. Ordu, Mayıs 2005, 219.
20. Budden L, Young women's breast self-examination knowledge and practice. Journal of Community Health Nursing. 1995; 12 (1):23-32.